Beknopt verslag commissie Wonen & Ruimte van de gemeenteraad Emmen op maandag 8 september 2025 vanaf 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer J.B.W. Wittendorp
Commissiegriffier	:	mevrouw D. Idema-Herder
Collegeleden	:	de heer J. Bos, de heer A.J. Jakobs
De commissieleden	:	de heer P.M. de Jonge (VVD), de heer M. Meijer (VVD), de heer W.L.H. Moinat (SP), de heer M.M. Tuik (CDA), de heer D.H. van Dijken (CDA), de heer H.M. Kasteleijn (50PLUS), de heer J.H. Koops (D66), de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie), de heer M.J. Supheert (ChristenUnie), mevrouw B. van der Woude (GroenLinks), de heer R. Zuiderveld (PvdA), de heer A. de Vries (PvdA), mevrouw U.H. Kilinçci (PvdA), de heer D.M. Poelman (Wakker Emmen), de heer L.H. Herbers (Wakker Emmen), de heer H.A. Bos (Wakker Emmen), de heer G.J. Bijlsma (Wakker Emmen), mevrouw M. Kuipers-Hekhuis (Wakker Emmen), de heer A. Van der Velde (WE) de heer K. Bosma (PVV), de heer R.S. de Jong (Hart voor Emmen),
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Wittendorp opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
Wakker Emmen stelt voor om de agendapunten 6A en 6B gezamenlijk te behandelen.
Voorzitter Wittendorp stelt vast dat de meerderheid van de raadscommissie beide punten bij voorkeur apart behandelt, dus conform het voorstel van het presidium.

2. Actuele mededelingen college/presidium: n.v.t.

3. Spreekrecht niet-geagendeerde onderwerpen: n.v.t.

4. Rondvraag

Wakker Emmen heeft twee vragen. 1) Rond de tijdelijke parkeerplaats bij bouwlocatie Karbeel op de hoek Van Schaikweg-Klokkenslag (Emmen) ervaren omwonenden al geruime tijd overlast in avond en nacht. Nu de verbouwde parkeergarage aan het Willinkplein en de voorbereidingen voor de nieuwbouw Klokkenslag lopen, kan de tijdelijke parkeerplaats worden verwijderd voor een gazon? Zo ja, op welke termijn? Zo niet, is deze locatie dan met een hek af te sluiten in avond- en nachtelijke uren? Dit vergroot het woonplezier van de omwonenden terwijl de naburige bouwplannen doorgang kunnen vinden. 2) Inwoners van Veenoord/Nieuw-Amsterdam melden dat de zeer drukbereden havenbrug in zeer slechte toestand is. Beschikt de gemeente over een planning voor bruggenonderhoud? Zo niet, kan men op korte termijn genoemde brug gaan inspecteren?
Wethouder Jakobs schat in dat het nog zo'n twee jaar duurt eer de grond van bouwlocatie Karbeel over te dragen is aan een projectontwikkelaar. Voorkomen moet worden dat bij afsluiting van het tijdelijke parkeerterrein de overlast zich naar een andere locatie verplaatst – die niet af te sluiten is – én dat er een soort niemandsland ontstaat op deze prominente stadslocatie. Bovendien lijkt vervanging van asfalt voor gras voor een relatief korte termijn geen juiste investering. Het college is zich wel bewust van de overlast en gaat daarom een afvaardiging van de omwonenden uitnodigen om de kwestie te bespreken. De locatie staat inmiddels op de hotspotlijst waar politie en boa's frequent toezicht houden.

Wakker Emmen hoopt meegenomen te worden in de uitkomsten van het gesprek met de bewoners. Blijft extra toezicht op de parkeerplaats zonder effect, dan moet er een andere oplossing komen.
Wethouder Jakobs zegt het overleg met de omwonenden serieus te willen nemen en daarin de mogelijke maatregelen mee te nemen. Voor bruggenonderhoud is een (theoretisch ingestoken) meerjarenonderhoudsplan opgesteld dat niet altijd met de werkelijkheid overeenkomt en soms zelfs aanzienlijk afwijkt. Dus de feitelijke toestand is bepalend voor het onderhoud. Hiertoe worden de civiele kunstwerken geïnspecteerd en gemonitord; soms is aanvullend onderzoek nodig. Zodra duidelijk is dat er urgente maatregelen nodig zijn, worden de benodigde werkzaamheden op een rij gezet en, indien van toepassing, met prioriteit dan wel uitstel, ingepland. In Nieuw-Amsterdam is er geen 'havenbrug' bekend, wel de Molenbrug (of 'industriebrug'). Deze is reeds geïnspecteerd en staat op de planning voor onderhoud (eerste kwartaal 2026), mede naar aanleiding van meerdere signalen van omwonenden over de staat van de brug.

50PLUS leidt in dat de bankjes in het Rensenpark, die dringend aan onderhoud toe zijn, door verschillende sponsoren aan het park zijn geschonken. Zijn deze over de verwijdering van de bankjes benaderd? Worden de bankjes opgeknapt en herplaatst en kan de wethouder garanderen dat dit aantal daarna gelijkblijft? Na verwijdering van de omheining bij de kinderboerderij is een levensgevaarlijke situatie ontstaan. Wanneer wordt deze afscheiding weer teruggeplaatst?
Wethouder Jakobs corrigeert dat de bankjes niet zijn verwijderd: de plankjes zijn eraf gehaald voor schilderonderhoud (in één kleur) om vervolgens weer te worden aangebracht. Van het herinrichtingsplan voor het park maken de bankjes en het overige meubilair deel uit, met keuzes over het type en aantal. Tot die tijd blijft het park goed onderhouden, zodat bezoekers er prettig kunnen verblijven. Daar het bij de bankjes om regulier onderhoudswerk gaat, is niet met de sponsoren overlegd. Het hek rond de weide van de kinderboerderij is recentelijk verwijderd omdat het geen functie meer heeft. Het college is er niet mee bekend dat dit gevaar zou opleveren, maar neemt dit signaal serieus. Ter plekke wordt de locatie beoordeeld. Mocht er opnieuw een afrastering nodig zijn, wordt hier uiteraard werk van gemaakt.
50PLUS hoort informatie die niet klopt. Juist de gesponsorde bankjes die al goed onderhouden waren, zijn weggehaald, terwijl de slechte exemplaren zijn blijven staan. Verder is het ook niet juist dat alle bankjes dezelfde kleur krijgen.
Wethouder Jakobs nuanceert dat de bankjes deels in een groene en deels in gele kleurschakering zijn uitgevoerd. Wel worden alle bankjes gerenoveerd.

VVD heeft twee vragen. 1) Over de overlast op het parkeerterrein Schapenveenweg stelde de fractie al eerder vragen. Wanneer wordt deze parkeerplaats verwijderd c.q. afgesloten? 2) Tijdens de inloop afgelopen zomer is het plan voor de rotonde Brinkenweg/Nieuw Amsterdamsestraat gepresenteerd met een afbuigende weg richting Bargeres. Waarom kiest de gemeente voor een rotonde aan de binnenkant in plaats van op de doorgaande weg? Zijn de hulpdiensten meegenomen in dit plan?
Wethouder Jakobs meldt dat de afsluiting van dit terrein boekhoudkundige problemen geeft met de btw-afdracht. Net als de Karbeel wordt ook deze locatie toegevoegd aan de hotspotlijst voor politie en boa's. Over de herbestemming van het terrein lopen gesprekken met de ontwikkelaar.
Wethouder J. Bos definieert als primair reconstructiedoel voor beide wegen een betere verkeersveiligheid, daar deze Y-splitsing als zeer gevaarlijk bekend is en daarmee in de top 5 van (ernstige) ongevallen staat. Situering van de rotonde aan de binnenkant biedt voor beide wegen een veiligere oplossing. Die leidt tot veel minder kruisend verkeer, de snelheden van motorvoertuigen wordt een stuk lager en als neveneffect wordt de verkeersdruk op de Ermerweg minder, Het plan kon, naast wat kritische geluiden, ook op begrip rekenen bij de omwonenden tijdens de inloopbijeenkomst. Het plan is ook via de politie afgestemd met de hulpdiensten.
VVD neemt kennis van deze uitleg, maar houdt ernstige twijfels of zo ook niet juist de snelheid voor ambulances er te veel uitgehaald wordt.

5. Bespreken C-stukken: n.v.t.

6. Bespreken B-stukken

6A. Vaststellen woonwagenbeleid 2025

Eerste termijn

Wakker Emmen stelt vast dat na wat hobbels het nieuwe woonwagenbeleid toch doorgang kan vinden in de gemeente, met aansluitend de uitbreiding op locatie De Ark. In mei jl. werd duidelijk dat de raad grotendeels dit nieuwe beleid omarmt. Het voor de raad gevoelige punt om de wijzigingsbevoegdheid aan het college te mandateren, is inmiddels verwijderd uit het raadsvoorstel. De fractie steunt de opgenomen wachtlijstsystematiek, die mede in overleg met bewonerscommissie De Rolleman tot stand kwam. Los van de uitbreiding op De Ark is Wakker Emmen benieuwd of de wethouder ruimte ziet voor toekomstige uitbreidingen op andere locaties.

PvdA vindt dat woonwagenbewoners, net als iedere inwoner, recht hebben om in familiebanden in een woonwagen te leven, als onderdeel van hun cultuur. Een gemeente moet dit mogelijk maken ingevolge de visie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens en de aanbevelingen van de Nationale Ombudsman. Het lijkt goed dat gezien de discussie in mei het beslispunt rond de collegebevoegdheid inzake beleidswijzigingen uit het voorstel is gehaald. Voorts zijn enkele passages tekstueel gecorrigeerd en er is verduidelijking voor spijtoptanten toegevoegd. De fractie kan prima leven met dit voorstel, waarna via de voorgenomen uitbreiding op De Ark de daad bij het woord kan worden gevoegd. Sociaaldemocraten hangen wonen aan als een basisrecht voor iedereen. Tot slot een toepasselijke uitspraak van oud-partijcoryfee Jan Schäfer: ‘In gelul kun je niet wonen.’

CDA noemt het een goede zaak dat het verouderde beleid uit 2014 wordt vervangen voor actueel beleid dat de huidige wet- en regelgeving volgt, een goede stap voorwaarts. Goed dat de raad de eindverantwoordelijkheid houdt voor de achterliggende beleidskaders en niet het college. Ook positief dat er geen vergunning meer nodig is om standplaatsen of woonwagens in gebruik te nemen, wat de administratieve lasten vermindert. Moeten bewoners dan nog wel een melding maken?

VVD staat positief ten opzichte van dit nieuwe woonwagenbeleid. Bij overlijden van een hoofdbewoner moet binnen vier weken een nieuwe huurder worden aangewezen. Is deze erg korte termijn niet langer te maken?

SP is blij met deze actualisatie. Het oude beleid uit 2014 sloot al lang niet meer aan bij de werkelijkheid. Positief is de erkenning dat de woonwagencultuur een volwaardig onderdeel is van de samenleving, waarbij familiebanden en tradities serieus worden genomen. De eerdere verordening wordt verwijderd en de regels worden ondergebracht in beleidsregels die voor minder bureaucratie moeten zorgen. Dat mag er niet toe leiden dat de gemeente achterover gaat leunen, want het tekort aan standplaatsen is nog steeds groot met families die soms al generaties lang op een plek wachten. De echte toets vindt dus niet plaats met het vaststellen van nieuw beleid, maar of reizigers daadwerkelijk een standplaats krijgen en op welke termijn. Hoe wordt de raad structureel betrokken bij uitbreidingen c.q. aanpassingen van de Woonvisie? Woonwagenbeleid moet niet alleen gaan over regels, maar vooral over de bestaanszekerheid van een eigen woonplek voor de rechthebbenden.

ChristenUnie ziet dat de inhoud van dit beleidsstuk sinds de meicommissie is veranderd. Voorts is het besluitpunt inzake mandatering van toekomstige besluiten aan B&W, waar de fractie het felst op tegen was, verwijderd en de verwarrende teksten over spijtoptanten verholpen. De ChristenUnie dankt het college en de ambtenaren voor de complete antwoorden op de schriftelijke vragen. Wel is

de fractie benieuwd naar de langetermijnvisie van het college, want de wachtlijst is vele malen groter dan de uitbreiding van 42 standplaatsen op De Ark. Is er ruimte voor ontwikkeling en zo ja, op welke termijn zijn voorstellen hieromtrent te verwachten?

D66 onderschrijft het belang van (Roma)-reizigers en de belangrijke plaats die zij in de gemeente Emmen innemen. Al jaren pleit de fractie voor uitbreiding van het woonwagenareaal en het updaten van het woonwagenbeleid. Zij kijkt in beginsel positief naar dit voorstel. Naast uitbreiding op De Ark willen B&W 'inbreiden' op andere locaties. Wat wordt hiermee bedoeld? Waar is het percentage 70 voor woonwagens en standplaatsen in eigen bezit op gebaseerd? Zou het uitgangspunt niet 100 procent moeten zijn, uitgezonderd woonwagens in sociale verhuur die aan de woningcorporaties toekomen? Bovendien moet 10 procent onder sociale huur vallen. Dit is in strijd met het woonbeleid én de opvatting van de raad die krachtens de D66-motie in meerderheid naar minimaal 30 procent streeft. Hoe is dit verschil te verklaren? Een aanvraag moet minimaal acht jaar oud zijn om op de wachtlijst te komen. Hoe begrijpelijk ook, zo kan een jongvolwassene nog jarenlang moeten wachten op een plek. Daarom werken sommige gemeenten met 'jongwonen': een jongere tot 27 jaar oud mag maximaal vijf jaar mogen wonen in een woning, voordat deze naar een andere jongere gaat. Is het college bereid dit jongwonen of andere opties te onderzoeken zoals een doorstroomwoning? De inschrijving vervalt bij overlijden van de aanvrager. Begrijpelijk, maar dit kan tot praktische problemen leiden bij eenoudergezinnen met een jongvolwassen kind. Is de inschrijving bij wijze van uitzondering over te dragen aan zo'n jongvolwassene? De gemeente kan in bijzondere gevallen afwijken van de volgorde van toewijzing zonder nadere gronden. Graag een toelichting. Hoe wordt dit proces transparant en eerlijk ingericht? D66 heeft de afgelopen jaren goed contact gehad met de bewonerscommissie De Rolleman als belangrijke gesprekspartner van de gemeente. Is alleen De Ark hiermee vertegenwoordigd? Zo ja, hoe worden de andere locaties vertegenwoordigd?

GroenLinks vindt het belangrijk dat mede dankzij aandrang van meerdere partijen het beslispunt om het college te machtigen bij toekomstig beleid is geschrapt. Immers, de raad is het kaderstellende en controlerende orgaan. Dat is juist van belang bij dit dossier waarin grondrechten, cultuur en woonbeleid samenkomen. Het Rijk erkent nu ook dat woonwagens onderdeel zijn van de familiegerichte woonwagencultuur, wat om beleid vraagt dat rechtdoet aan die culturele eigenheid. Essentieel is dat de beleidsregels nauw gemonitord worden, want de praktijk is vaak weerbarstiger dan papier. Hoe wordt dit vormgegeven? Hoe zorgt de gemeente ervoor dat de reiziger serieus genomen wordt? Dit vraagt om duidelijk uitlegbare beleidsregels voor een rechtvaardige en transparante uitvoering. Voor GroenLinks blijft onduidelijk waarom maar 10 procent van het totaalaantal plaatsen bestemd wordt voor sociale huur, zeker daar dit percentage in de Woonvisie op 30 ligt. Vanwaar deze grote afwijking terwijl de wachtlijsten zo lang zijn? De fractie hecht belang aan een blijvende belangrijke rol voor De Rolleman, die al lange tijd constructief meedenkt als belangenbehartiger. Deze commissie verdient niet alleen een plek aan de overlegtafel, maar ook een structurele plek in het beleidsproces.

Hart voor Emmen staat i.c. pal voor familie, rechtszekerheid en terughoudend bestuur. De woonwagencultuur is al generaties lang onderdeel van de Nederlandse samenleving en verdient in Emmen echte borging. De fractie waardeert het nieuwe beleid dat het oude afbouwdenken definitief verlaat en inzet op uitbreiding van standplaatsen in familiaire kernen. Hart voor Emmen wil zorgen dat dit geen belofte op papier blijft, maar een rechtszekere praktijk wordt met duidelijke grenzen aan wat de gemeente wel of niet kan en moet doen. Het beleid leunt nu op corporaties voor sociale huur en beheer maar dit is niet af te dwingen. Wat is het fall-backscenario als corporaties afhaken? Op welke gronden kan een bewoner bezwaar of beroep instellen na intrekking van de verordening voor opname van regels in het beleid? Hoe wordt de toetsing van de toewijzing transparant? Het afstammingsbeginsel is cruciaal voor cultuurbehoud. Het beleid verstaat onder familie alleen

bloedverwanten. Maar kan een partner die geen bloedverwant is, bij overlijden van de hoofdbewoner het verblijf continueren? Hart voor Emmen steunt deze beleidskoers, mits stevig verankerd in uitvoering, handhaving en heldere definities.

50PLUS is zeer blij met het nieuwe woonwagenbeleid. De Volkshuisvestingsverordening laat zien dat de gemeente nog steeds te weinig oog heeft voor ouderen. Terwijl dezen decennialang belastingen en huren hebben betaald, lopen zij nu vast op de woningmarkt. Zo blokkeren zij de doorstroming voor jongeren en jonge gezinnen. Dit blijft het geval zonder stevige noodmaatregelen die zorgen voor betaalbare, levensloopbestendige woningen, ook bij de woonwagendoelgroep. De gemeente Emmen kan het zich niet veroorloven de ouderen onder hen te vergeten.
D66 vraagt zich af waarin een levensloopbestendige woning afwijkt van een woonwagen, die over het algemeen ook gelijkvloers is en een verhoogde instap als kenmerkend uitgangspunt heeft.
50PLUS wijst erop dat een woonwagen op wielen staat. Voor oudere bewoners is daarom de hoge in- en uitstap lastig. Daarom zouden de wagens eigenlijk gelijkvloers moeten zijn.

Reactie college
Wethouder Jakobs hoort overwegend positieve geluiden in de commissie. Beslispunt 4 is ingetrokken, zodat de raad bevoegd blijft rond het woonwagenbeleid. B&W hanteren 10 procent sociale huur voor woonwagens, woningen en standplaatsen als richtlijn, niet als norm. 30 procent uit genoemde motie geldt voor de integrale woningvoorraad (inclusief woonwagens). De totale behoefte wordt bekeken onder de noemers evenwicht en maatwerk. Het uitbreidingsplan op De Ark met 42 plekken bestaat al voor 28,6 procent uit sociale huur. Inbreiding is uitbreiding binnen de stedelijke contouren; de nuance is dat hier zich een mogelijkheid voor aandient op De Ark als kleine locatie. Met bloedverwanten wordt familie bedoeld van de partner, die op die plek kan blijven wonen nadat de hoofdbewoner overlijdt. De vierwekentermijn is geen halszaak, er wordt rekening gehouden met de nieuwe bewoner(s). Mocht er meer tijd nodig zijn, dan wordt de termijn opgerekt.
VVD oppert het stuk hierop aan te passen (bijvoorbeeld naar zes of acht weken), anders heeft die gedragslijn geen formeel-juridische status, hoe goed de intentie van de wethouder ook is.
Wethouder Jakobs hanteert liever maatwerk in gesprek met de betrokkenen – die bij overlijden al in een emotionele situatie zitten – dan halsstarrig vasthouden aan een regel. Daar het eigen gemeentebeleid is, is het ook juridisch bindend. De termijn kan namelijk per bewoner (sterk) verschillen: ook zes weken zou niet voldoende kunnen zijn. Het college zegt toe expliciet de mogelijkheden voor de jongerengroep vanaf 18 jaar te onderzoeken, want dit is een goed punt. Eerstegraads bloedverwanten zijn ouders, kinderen, broers en zussen; tweedegraads zijn groot- en schoonouders, kleinkinderen, zwagers en schoonzussen. De toewijzing geschiedt op basis van familiebanden met afstammingsbeginsel. Zonder overblijvende familieleden gaat een plek naar de eerst beschikbare op de wachtlijst. Dit betekent dus dat, daar iedereen zich kan inschrijven, ook niet-afstammelingen een kans houden. De woonwagenvarianten zijn 90 m2 en de doorstroomwoningen 70 m2, alle gelijkvloers. De gemiddeld afmeting van een appartement voor ouderenhuisvesting zit daartussenin. 242 mensen staan op de wachtlijst, op De Ark worden 42 weggewerkt. Het is de wens en ambitie van het college om verder uit te breiden op de locaties. Commissie De Rolleman vertegenwoordigt niet alleen De Ark, maar de hele woonwagengemeenschap in de gemeente.
De vraag van **D66** was meer of de andere locaties zich vertegenwoordigd voelen door De Rolleman.
Wethouder Jakobs bevestigt dit en baseert dit op eigen ervaring sinds zijn aantreden in september 2024. De gesprekken met De Rolleman waren intens met heel veel emotie. Het college heeft begrip voor de noodzaak tot uitbreiding en dat de wachtlijst te lang is. Uit het inspreken door de voorzitter van De Rolleman in de meicommissie werd nog eens duidelijk hoe belangrijk en emotioneel beladen dit beleid is. Daarom is de wethouder zeer content met deze volgende stap.
GroenLinks informeert of D66 de vraag ook aan De Rolleman als betrokkene zelf heeft gesteld.

Het is even geleden dat **D66** de commissie De Rolleman heeft gesproken, maar dat waren altijd fijne contacten. De vraag aan de wethouder was niet bedoeld om de legitimiteit van De Rolleman in twijfel te trekken, maar meer ter verificatie of het nieuwe beleid ook onderbouwd is met feiten.
Wethouder Jakobs oppert richting D66 straks de vraag ook aan De Rolleman zelf te stellen. De vraag over de rechtszekerheid voor huidige en toekomstige bewoners in het geval van intrekking van de verordening wordt schriftelijk beantwoord. De wethouder gaat ervan uit dat dit geborgd kan worden. Op dit moment lopen constructieve gesprekken met Lefier over 13 plekken op andere locaties. Een inventarisatie en een taxatie hebben al plaatsgevonden en er is een bewonersavond georganiseerd om de bewoners in te lichten. De duurzaamheidsopogave bij Lefier loopt langzaam ten einde, waardoor men weer meer ruimte krijgt voor investeren en exploiteren. Bedoeling is dat Lefier in 2027 de 12 units van De Ark-uitbreiding gaat overnemen; ook die overleggen verlopen constructief. Zou Lefier dat weigeren, dan staat de gemeente nog steeds aan de lat – net als voorgaande jaren waarin de gemeente ook woonwagens verhuurde. Maar daar de gemeente naar aard niet is ingericht als woningcorporatie, wil zij deze taak graag beleggen bij Lefier.

Tweede termijn
D66 begrijpt uit de reactie van de wethouder dat de behoefte onder de woonwagenbewoners naar sociale huur slechts 10 procent is. Wordt daarmee echt volledig aan hun vraag tegemoetgekomen?

GroenLinks is de beantwoording door de wethouder over de 10 versus 30 procent sociale huur onduidelijk. Wat zijn hierbij precies de wensen vanuit de woonwagenbewoners? Is de 28,6 procent de totale sociale huurvoorrrad op de woonwagenlocaties op dit moment en hoe wordt dit gemonitord en geëvalueerd in samenspraak met de betreffende bewoners?

Reactie college
Wethouder Jakobs benoemt het behoeftenonderzoek op locatie, die hoofdzakelijk bij koopwoningen bleek te liggen. De 28,6 procent sociale huur in de uitbreiding op De Ark is hierop gebaseerd en is dus meer dan conform gemeentelijk beleid. Bij toekomstige uitbreidingsplannen wordt die behoefte opnieuw gepeild. Ruimte voor uitbreiding is er zeker, de uitbreiding met 42 plekken op De Ark is een eerste belangrijke stap.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat.

6B1. Uitbreiding Woonwagenlocatie De Ark
6B2. Vaststellen bestemmingsplan ‘Emmen, de Ark uitbreidingslocaties’
Eerste termijn inspreekster
Mevrouw Bosma (bewonerscommissie De Rolleman) spreekt opnieuw in namens de woonwagengemeenschap in Emmen. Maar deze keer met een ander gevoel: het vertrouwen is met de voorstellen voor nieuw beleid en het uitbreidingsplan toegenomen. B&W hebben besloten dat de uitbreiding er moet komen, maar zonder de gemeenteraad blijven het mooie dromen. De uitbreiding is niet alleen voor de eigen woonbehoefte belangrijk, maar ook voor de prachtige woonwagencultuur en de historie waarin de voorouders hard moesten strijden voor hun voortbestaan. Om over alle aspecten te vertellen die aan die strijdvaardigheid hebben bijgedragen, verwijst mevrouw Bosma naar haar speech in mei en nodigt zij de raadsleden uit voor een kop koffie bij haar thuis. Zij roept de raad nogmaals op de strijd tot een einde te brengen en de uitbreiding mede helpen te realiseren. Hopelijk gunt de raad dit, zodat de bewoners verder kunnen leven op hun eigen manier. Win-win is dat de uitbreiding op De Ark ook zorgt voor grote doorstroming in de huur- en koopsector elders. Hopelijk zal in de toekomst de strijd niet meer nodig zijn. Opgeven zullen de reizigers nooit, daarvoor is hun cultuur te belangrijk. Hopelijk kan Emmen als voorbeeld dienen hoe het wel kan en kunnen andere gemeenten zien dat ook hun inwoners niet langer voor hun rechten hoeven te strijden.

Hart voor Emmen is bezorgd over de uitholling van de woonwagencultuur en zou het zeer onwenselijk vinden als De Ark verwordt tot een reguliere woonwijk met een 'woonwagenaccentje'. Wat vindt De Rolleman onmiskenbaar aan het uiterlijk van een woonwagenlocatie (wagenhoogte, indeling, plaatsing op de kavel, erfgebruik en uitstraling)?
Mevrouw Bosma antwoordt dat een woonwagen een trap moet hebben en van de grond moet staan, met goed geplaatste ramen (niet met kozijnen aan de buitenkant) en zonder puntdak. Helaas is niet langer te voorkomen dat een woning in steenbouw moet worden uitgevoerd, daar er geen hypotheek meer verstrekt wordt op een (authentieke) woonwagen.
GroenLinks dankt mevrouw Bosma voor haar mooie betoog en strijdlust. Kan De Rolleman zich vinden in beide voorstellen inzake het nieuwe beleid en de uitbreiding op De Ark?
Mevrouw Bosma kan zich daar goed in vinden. De voorstellen zijn steeds in gezamenlijk overleg met de gemeente gegaan.

Eerste termijn raadscommissie
GroenLinks is goed meegenomen in dit proces en dankt de betrokken inwoners en De Rolleman, die zich al acht jaar inzetten voor de broodnodige uitbreiding op De Ark en wier standvastigheid, inzet en strijdlust bewondering oproepen. Zeker voor een grondrecht als wonen is acht jaar een zeer lange tijd. Het kostenplaatje valt hoog uit, maar zou royaal opgesteld zijn – mede het gevolg van het zeer traag verlopen proces. Dat moet zorgvuldig zijn, maar niet eindeloos. Was er eerder daadkrachtiger opgetreden, hadden de 42 plekken er al kunnen zijn en was de rekening lager uitgevallen: een belangrijke les voor de toekomst. De woonwagenwoningvariant was niet de eerste keus van de inwoners, die liever authentieke woonwagens wilden. Dat zij flink wat water bij de wijn deden, is tekenend voor hun constructieve houding. Lefier speelt een sleutelrol bij toekomstig beheer. GroenLinks blijft erop toezien dat Lefier hier zijn verantwoordelijkheid neemt als goed verhuurder. De fractie blijft zich inzetten voor rechtvaardig en inclusief woonbeleid, ook voor reizigers. Dat begint met luisteren naar inwoners die zich jarenlang inzetten voor hun woonrecht.

ChristenUnie ziet de rol van realisatie van de 12 sociale 'huurwagens' primair voor de woningcorporaties. Is dit vast te leggen in de prestatieafspraken met de gemeente? De fractie heeft er begrip voor dat het college kiest voor maatwerk in plaats van star vasthouden aan 30 procent sociale huur. Maar bij argument 2.1 in het raadsvoorstel staat duidelijk dat men 'streeft' naar 30 procent.

D66 sluit zich aan bij het punt sociale huur door de ChristenUnie. D66 blijft kritisch kijken naar de gemeentelijke verhuurdersrol bij huurwoonwagens en doorstroomwoningen. Daar exploitatie van sociale huur een kerntaak van corporaties is, is het moeilijk te rijmen dat de gemeente i.c. moet bijspringen omdat de corporaties 'andere prioriteiten' hebben. Die uitleg is te summier, zeker bij deze kredietomvang. Welke doelgroep beogen B&W bij de doorstroomwoningen? De omschrijving in bijlage 4 is te vaag.

50PLUS steunt in algemene zin de uitbreiding met 42 standplaatsen op De Ark. De exploitatie beslaat al die plekken, vooral op het voormalige WKE-trainingsveld dat al van de gemeente is. Daar horen toch geen verwervingskosten bij? Als de twaalf huurwagenwoningen en vier doorstroomplekken al in het exploitatieplan zitten, waarom maken verwervingskosten opnieuw deel uit van het krediet? De woonwagens kosten in de regel zo'n 75.000 euro per stuk. Dan resteert bijna 6 miljoen krediet voor twaalf woningen, bijna 80% duurder dan het landelijk gemiddelde voor dit woningtype. 50PLUS vindt dit echt te gortig. Voor een sociale huurwoning mag 900 euro per maand worden gerekend: landelijk is dat nauwelijks rendabel. Hoe verantwoordt het college deze extreem hoge kosten? Het schept een precedent van extra gemeentesteun voor woningcorporaties. De huurwoonwagens worden uitgevoerd zoals op het Lijsterveld, maar De Rolleman pleit voor echte woonwagens, niet voor verstening. De fractie steunt dit omdat dit beter past bij de cultuur en

het ook veel goedkoper is. Ook een woonwagen kan een vaste nutsaansluiting krijgen. Wordt dit pleidooi niet worden overgenomen, dan stelt 50PLUS voor, de bouw regionaal aan te besteden.

CDA ziet een forse uitbreiding (30 procent) op De Ark, waarmee de woonwagencultuur in samenspraak met de bewoners meer erkenning krijgt. De forse investering geeft blijk van de grote waarde die de gemeente hieraan hecht. Liever had de fractie gezien dat een corporatie hier het voortouw had genomen, maar gezien de lengte van de wachtlijst en het belang is voorstelbaar dat de gemeente eerst de regie neemt. De bijlage onderbouwt goed de relatief hoge bedragen bij dit aantal plekken. Bij de toewijzing zijn uitzonderingen mogelijk: dit kan voor verwarring zorgen. Wat gebeurt er als iemand op plek tien op de wachtlijst staat en bijvoorbeeld vier aangewezen voorkeursplekken daar niet bij zitten?

SP is blij dat met deze technisch goed inpasbare uitbreiding van 42 plekken eindelijk een stap wordt gezet om de lange wachtlijst te verkorten. De fractie steunt dit voorstel. Het gaat deze gemeenschap niet om steen of cijfers, maar het recht om in familieverband in de eigen cultuur te wonen. Er is in goed overleg met De Rolleman gekozen voor moderne, duurzame woonwagenvarianten. Zorgen baren de financiën die een zware druk legt op de gemeentemiddelen. Door zelf te bouwen en verhuren kan het risico ontstaan op ongelijkheid. Corporaties moeten zich houden aan strenge regels en passend toewijzen. Dat aan hen deze kerntaak uiteindelijk toebehoort, moet goed worden vastgelegd en nageleefd, op eerlijke en transparante wijze met strikte toepassing van de wachtlijst en het afstammingsbeginsel. Dit besluit is belangrijk, maar is nog niet genoeg. B&W moeten nu al kijken naar volgende locaties om de wachtlijst structureel terug te brengen.

VVD vroeg de afgelopen jaren al vaker naar de ontwikkelingen op de woonwagenlocaties en is heel blij met dit uitbreidingsplan waarmee de gemeente nu voortvarend doorpakt. Dit eigen initiatief is begrijpelijk, al ligt deze taak eigenlijk bij de wooncorporaties. Wel moeten B&W zich blijven inzetten voor overdracht naar Lefier om geld vrij te maken voor volgende uitbreidingen. Naast de aandacht die andere partijen vragen voor sociale huur, is de VVD bij dit plan blij met de goede mix van huur en koop, die in goed overleg is afgestemd op de behoeften. Bovendien leveren de koopkavels geld op, wat de financierbaarheid ten goede komt.

Hart voor Emmen noemt als uitgangspunten familierecht, rechtszekerheid en een terughoudende overheid. De fractie steunt de uitbreiding van 42 plekken die gezinnen perspectief geeft en familiebanden herstelt als echt erkenning van een cultuur die al generaties lang bij Emmen hoort. Vandaar de oproep tot drie borgingen: cultuurbehoud, geen schadelijke precedentwerking en transparantie. De woonwagen is een leefwijze en een gemeenschap. Modernisering mag, maar uitholling niet. Vandaar de vraag om afdwingbare kaders die het woonwagenkarakter bewaken: maatvoering, hoogte, opbouw, aanzicht en inrichting van buitenruimten. Waar is dit vastgelegd? Immers, dit project wordt de norm voor volgende en die mogen niet verworden tot reguliere woningbouw. Al is de fractie er geen voorstander van, de geheimhouding rond de aanbesteding i.c. is begrijpelijk. Wel pleit zij voor openbaarmaking van alle documenten geschieden na projectoplevering – met uitzondering van strikt concurrentiegevoelige zaken. Is dit alsnog op te nemen in het raadsbesluit? Zo nee, welke openbaarheidstoets staat dit tegen? Kunnen B&W drie uitgevraagde of doorgerekende alternatieve bouwsystemen/leveranciers benoemen en per alternatief de hoofdreden van afwijzing? Wanneer worden de geactualiseerde prestatieafspraken opnieuw voorgelegd aan de raad? Hart voor Emmen vindt alleen Lefier inschakelen wellicht wat kort door de bocht. Welke juridische instrumenten komen er in de koopakten om te voorkomen dat kavels bij doorverkoop buiten de doelgroep weglekken, zoals een kettingbeding, voorkeursrecht of kwalitatieve verplichting? Wat is de objectieve vertrektrigger voor bewoners van de doorstroomunits zodra een definitieve plek vrijkomt? De overwegingen horen niet thuis in raadsbesluit 6B.2 sec: graag deze schrappen.

Wakker Emmen ambieert het niet dat de gemeente i.c. de verhuur op zich neemt. De wethouder heeft de actuele status zojuist al toegelicht. Wel vindt de fractie het zelfinitiatief van het college positief. De grondexploitatie heeft een tekort, dat aan de mitigerende maatregelen is te wijten. Brengen toekomstige ontwikkelingen ook deze extra kosten met zich mee of zijn deze nu afgedekt? Is de bij agendapunt 6A uitgesproken ambitie van het college ruimtelijk wel realistisch om de hele wachtlijst voor De Ark weg te werken? Het gevraagde krediet is fors, maar uiteindelijk kostendekkend en de fractie vindt dit prima.

PvdA noemt bouwen in Emmen een belangrijke opgave die breed geldt voor de hele samenleving: jong, oud, vermogend, minder vermogend en alles ertussenin. Er is een veelzijdig woonaanbod nodig, dus ook woonwagenwoningen. De uitbreiding als De Ark vraagt om investeringen die de gemeente grotendeels terug gaat verdienen. Hoe fors ook, deze zijn nodig. Niets doen is stilstand en de bewoners i.c. wachten al te lang. Bovendien hebben zij gezien het erfgoed recht op cultuurbehoud. De PvdA waardeert de stappen van het college, waar de corporaties een pas op de plaats maken. Er vindt overleg met hen plaats over toekomstige overdracht. Wanneer vindt die plaats? Blijven de huurdersrechten dan ook gelijk? De betrokkenheid en positiviteit bij De Rolleman stemmen tot tevredenheid, net als de goede afhandeling van de zienswijze over de dierenweide.

Reactie college
Wethouder Jakobs beluistert ook hier overwegend positieve geluiden over de uitbreiding op De Ark. Er lopen gesprekken over de overdracht van de woonwagenwoningen aan Lefier. Taxatie en inspectie lopen nog. Daarnaast zijn verkennende gesprekken over twaalf stuks woonwagenvarianten. Turnkey en sleutelklare oplevering is voorzien in 2027. De gemeente kan Lefier niet tot een overdracht verplichten. Wel staat in de prestatieafspraken van 2025 om gezamenlijke afspraken uit te werken. De bewoners worden actief betrokken via bijeenkomsten en andere contactmomenten. De gemeente bewaakt naleving van de afspraken en borgt de warme overdracht van het sociaal en technisch beheer. Daar dit Lefier-beheersgebied is, is de gemeente alleen met hen in gesprek. Met andere corporaties is eventueel in de toekomst te spreken. De uitbreiding van De Ark is een eerste belangrijke stap. Daarom put het college in een volgende uitbreiding veel vertrouwen. Of de hele wachtlijst van 242 aanvragers weg te werken is, benodigt meer onderzoek. De woonwagenvarianten hebben de afmetingen en uitstraling van woonwagens en hebben eigen nutsvoorzieningen. Dit is afgestemd met De Rolleman.
Hart voor Emmen leest alleen een nokhoogte van 9 meter, een goothoogte van 4 meter, maximaal 60 procent kavelbebouwing en het verbod om de rooilijn te overschrijden. Waarom zijn er geen kwantificeerbare regels opgenomen in het bestemmingsplan? Die kunnen het woonwagenkarakter borgen, anders ontstaat er in de loop der jaren een volledig reguliere woonwijk.
Wethouder Jakobs betoogt dat elke uitbreiding op De Ark aan de aangegeven maatvoering moet voldoen. De vragen over de specifieke regels en over de juridisch borgende instrumenten in koopaktes worden schriftelijk beantwoord. De huidige grond is van de gemeente, maar heeft resterende boekwaarde. Verweving bij huurwoningen is een opbrengst voor de grondexploitatie, maar kostentechnisch meegenomen in de huurwoningenexploitatie. De aanname van 50PLUS van 75.000 euro per woonwagenwoning valt in de realiteit veel hoger uir. Deze waarde is vergelijkbaar met een nieuwe woonwagen, maar met langere levensduur, hogere restwaarde en betere verzekerbaarheid. De precieze kostenopbouw is terug te vinden in de vertrouwelijke stukken. Via het omgevingsplan is geborgd dat de afdwingbare normen niet leiden tot reguliere woningbouw. De Ark is al decennialang welstandsvrij. Dit was een politieke keuze van vorige besturen en deze lijn is doorgetrokken in onderhavig uitbreidingsplan. Verdere regels voor de uitstraling zijn vast te leggen in het beeldkwaliteitsplan van de welstandsnota. Hart voor Emmen kan desgewenst de vertrouwelijke bedragen fysiek inzien in de projectdocumenten in de stukkenkamer. De wethouder

is dan bereid eventuele vervolgvragen te beantwoorden. Meteen na de aanbesteding kan de geheimhouding van de onderliggende stukken. Er is nog niet met partijen gesproken, dus ook geen inzicht in afgewezen leveranciers. B&W hebben een begroting opgesteld en op basis daarvan ligt de grondexploitatie voor. In plaats van de door GroenLinks genoemde vertraging kijkt wethouder Jakobs liever vooruit door door te pakken in de gesprekken met De Rolleman om de wachtlijst met 17 procent te verkorten. Dit brengt hogere kosten met zich mee, maar dat gebeurt bij vertragingen elders ook. Deze proactieve aanpak vindt de wethouder effectiever dan het voornemen van een jaar geleden om met de andere Drentse wethouders eerst een werkgroep op te richten om de uitbreidingen in de regio's te realiseren. Dit indachtig het motto van het Coalitieakkoord 'Gewoon doen'.
GroenLinks vindt het mooi dat er nu doorgepakt wordt, maar roept wel op, de lessen van de voorbije acht jaren mee te nemen richting de toekomst.
Wethouder Jakobs neemt die lessen mee, maar processen als deze gaan nu eenmaal gepaard met veel overleg, zoals in deze raadscommissie. Hopelijk gaat de raad eind september akkoord met dit voorstel. Zij mag erop vertrouwen dat B&W zich volledig inzetten op woningbouw; er komen nog veel meer plannen aan voor elders in de gemeente. Voor de borging van huurdersrechten bij overdracht aan een corporatie geldt in eerste instantie het nieuwe woonwagenbeleid. Op het moment van overdracht geldt voorts de Huurwet waar elke corporatie zich dient te houden. Daarnaast heeft elke corporatie een onafhankelijke huurcommissie die toeziet op onregelmatigheden.
PvdA vraagt af of de rechten voor de huurders na overdracht aan Lefier gelijkblijven.
Volgens **wethouder Jakobs** blijven die gelijk. Voor toekomstige uitbreidingen is in dit plan al deels een voorschot genomen op mitigerende maatregelen, zoals een waterberging voor de opvang van extreme regenbuien. Dat brengt meerkosten met zich mee, die bij een volgende uitbreiding dus deels niet meer nodig zijn. De exacte effecten in de toekomst zijn nu nog niet in te schatten. Als alle voorkeursplekken bezet zijn, is het mogelijk om voor nieuwe voorkeursplekken in te schrijven. De twaalf huurplekken komen overeen met een aandeel van 28,6 procent sociale huur, dus bijna 30 procent. Het behoeftenonderzoek wijst uit dat aan meer sociale huurplekken ook geen behoefte is. Vandaar de formulering dat dit uitbreidingsplan 'streeft naar 10 procent'.

Tweede termijn
Wakker Emmen is blij met deze stap en de proactieve inzet van het college en dankt De Rolleman voor hun jarenlange inzet en energie die zij in dit proces hebben gestoken.

50PLUS heeft de gemiddelde kosten ad 75.000 euro voor een woonwagen op doorstroomplekken eenvoudig op internet kunnen vinden. Daarom moet de wethouder nog een keer duidelijker aangeven hoe hij in de begroting aan de veel hogere kosten komt.

ChristenUnie hoort dat de wethouder 'openstaat' voor gesprekken met andere corporaties over de realisatie van sociale huurwoonwagens. Op zich fijn, maar dit klinkt wat te slap. De fractie zoekt hoe B&W hier in de toekomst primair en met meer ambitie op gaan sturen richting de corporaties.

GroenLinks informeert naar de borging via de prestatieafspraken dat Lefier zich als een goed verhuurder zal tonen voor de bewoners.

Reactie college
Wethouder Jakobs heeft zich wellicht eerder niet stevig genoeg uitgedrukt, maar de gesprekken met Lefier verlopen zodanig constructief dat hij ervan uitgaat dat het van gewenste overdracht gaat komen. Uiteraard is het pas definitief als de handtekeningen zijn gezet, maar dat Lefier die opening biedt, geeft de wethouder heel veel vertrouwen. Dit uitbreidingsplan is een eerste stap, bij vervolgplannen wordt het deel sociale huur zeker meegenomen. Wel moeten de bewonersbehoeften

daar wel bij aansluiten bij toekomstige uitbreidingen. In geval van voldoende behoefte aan sociale huur gaat het college de gesprekken met de corporaties hierover aan en dan zijn zij in the lead.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat raadsvoorstel 6B.1 als A-stuk en 6B.2 als B-stuk naar de raad gaat.

6C. Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR)

Inleiding college

Wethouder J. Bos benoemt als storende fout in de raadsbrief in antwoord op de motie 'Kwaliteitsniveau wegen' dat de N862 en Nieuw-Amsterdamsestraat ten onrechte als stroomwegen zijn aangemerkt. Al zijn zij druk bereden, het zijn gebiedsontsluitingswegen.

Eerste termijn

Wakker Emmen hoopt met dit IBOR op eindelijk meer uniformiteit op meerdere beleidsvelden. Zo wisselt de kleur van de voet- en fietspaden in de gemeente nogal qua kleur, materiaal en functie. Goed dat het plan de uitgangspunten schoon, veilig en bereikbaar waarborgt, maar in de onderliggende lagen leidt het vaak tot veel (soms zelf onoverkomelijke) obstakels. Het bevat strategische zaken zonder financiële vertaling of inzichtelijke koppelmomenten. Vertaling op korte termijn in de Berap is nodig, vanwege het niet-inzichtelijke effect op het bestaande onderhoudsbudget. Daarnaast betreffen de problemen steeds meer de ondergrondse infrastructuur en de veiligheid. De uiteindelijke gebruikers moeten worden gekoppeld aan de ambities van het IBOR. Meer spelers in het proces zorgen voor onevenredige verlenging in tijd ('maak het breed, dan gebeurt er geen reet'). Hoe zien B&W in de tijd de inzet van capaciteit en financiën van met name de gele pijler in de functionele gebieden? Wakker Emmen meent dat dit een gemiddelde kans van slagen heeft. Zorgelijk is dat meer dan 50% van die smileys geel zijn en bijna een kwart van de wegen zich op D-niveau bevindt, vooral in wijken en op fietspaden. Vreemd dat in de bijlagen met relevante beleidskaders de beheerplannen voor wegen en kunstwerken niet staan opgenomen. Dit baart zorgen over de integraliteit van het IBOR. In de uitwerking vraagt Wakker Emmen extra aandacht voor a) veilig verlichte fietspaden, desnoods met solarverlichting die elders succesvol werkt; b) kwaliteit c.q. reflectie van verkeersborden en c) belijning.

PvdA ziet een uitgebreid en zorgvuldig opgesteld document dat richting geeft aan het beheer van de openbare ruimte in de komende jaren. Zij herkent zich in de kernvisie met gezondheid, veiligheid, inclusiviteit en toekomstbestendigheid en de nadruk op klimaatadaptatie en biodiversiteit. Goed dat de gebiedsgerichte aanpak er is, die rekening houdt met specifieke kenmerken en behoeften van wijken, dorpen en bedrijventerreinen. De PvdA wil wandelen stimuleren. Zijn de voetpaden apart gescreend en zo ja, met welke uitslag? Het succes van dit beleid hangt sterk af van voldoende capaciteit, middelen en blijvende betrokkenheid. Participatie moet niet alleen in de planfase maar ook in de uitvoering stevig worden verankerd. De fractie ziet uit naar de uitwerking van dit stevige beleidsplan in de praktijk.

CDA complimenteert de stellers voor de opbouw van het IBOR met een centrale visie en doelen in het begin. Het sluit aan bij de gemeenteambities op het gebied van klimaatverandering, energietransitie en gezondheid. Identiteit is een heel belangrijk zesde thema, maar past beter bij de algemene uitgangspunten. Voor een veilige leefomgeving is er de pijler met sociale verlichting waar dat gewenst is, om dit doel te halen. Veiligheid is na de moord op Lisa in Amsterdam een zeer actueel thema; ook in Emmen zijn er plekken die geen veilig gevoel geven. Een gezonde leefomgeving wordt onder andere bevorderd door het stimuleren van wandelen. Vandaar het CDA-pleidooi voor extra bankjes (met name in Bargeres), die oudere mensen kunnen gebruiken om even uit te rusten op hun wandeling. Het is een jaar na de CDA-motie over de oostzijde van het Raadhuisplein. Hoe staat het met het onderzoek naar de verkeersveiligheid daar (fat-/e-bikes)? De

fractie ziet graag iets terug uit de motie ‘Wegen’ (2022) in het IBOR. Dank voor het wegenoverzicht waarmee aan de motie is voldaan. Graag een terugkoppeling hiervan in het IBOR, want daarin ontbreekt een streefgetal (minimaal 80% van alle wegtypes op C-niveau, met name de erftoegangswegen).
Wakker Emmen hoort het CDA alleen over wegen praten, maar dit beleidsplan is integraal. Hoe zit het dan met de kwaliteit van verkeersborden, belijning en groenvoorzieningen?
CDA beaamt dat hoe concreter het IBOR wordt op kwaliteit, des te beter ook de uitwerking wordt. De fractie zoomt nu in op de motie ‘Wegen’.

VVD kondigt voor de commissie BM&E (11 september) een rondvraag aan over fatbikes. De fractie ziet niet veel fouts in dit IBOR met algemene uitgangspunten, maar het is wel zaak er ook echt iets mee te doen en dat er budget voor is. Dit om te voorkomen dat het uit beeld verdwijnt of er geen (deel)budget voor is. De door de VVD gevraagde kaart met wegenkwaliteit per locatie blijkt niet mogelijk te zijn. Men ontvangt veel bewonersklachten hierover. Misschien is C-niveau wel niet genoeg: een gat van 2 centimeter valt daar nog binnen, maar wordt op de fiets als erg hinderlijk ervaren. De VVD gaat hierover graag in discussie, onder andere over het prijskaartje. Door tekort aan menskracht en foutieve aanbesteding loopt de wegenaanpak ver achter. Hier wil de fractie een speerpunt van maken, met name de fietspaden op de belangrijke routes.
CDA vraagt wat de VVD vindt van opname van een bepaald kwaliteitsniveau in het IBOR. Helaas ontbreken percentages in het totale wegenoverzicht, maar 90% van de stroomwegen is voldoende. Vanwaar de overtuiging dat de wegenkwaliteit er slecht voor staat?
VVD beaamt dat het IBOR concreter wordt met percentages, maar de beleving van inwoners correspondeert niet met de cijfers. Zo laat het wegdek van de Hondsrugweg van Bargeres naar het centrum te wensen over, net als vele andere wegen en fietspaden in die omgeving.
CDA denkt dat er altijd tracés zullen zijn met minder kwaliteit. Maar uitgaande van de cijfers zitten de meeste wegen op minimaal 80 procent, dus er gaat ook heel veel goed.
VVD nodigt de commissie uit om komend weekend een rondje door de stad Emmen te fietsen, dan zullen de vele slechte fietspaden direct duidelijk worden.

SP leest in het IBOR, het meest zichtbare gemeentebeleid voor inwoners, een brede visie en omarmt de uitgangspunten toekomstbestendig, groen, veilig en inclusief. Mooie termen en thema’s, maar door alles tegelijk te willen kan de gemeente verzanden in mooie ambities. Er moeten duidelijke prioriteiten in aanpak komen, zeker als financiën tekortschieten. Op sommige plekken is de openbare ruimte moeilijk te onderhouden, zeker bij meer groen. Vaak loopt het hier juist in de praktijk spaak. Hoe is het onderhoud structureel te borgen, financieel, organisatorisch en qua capaciteitsinzet? De SP juicht participatie toe, maar zij moet meer zijn dan inspreken op een avond: er moet echt iets gebeuren met de feedback van inwoners. Dit levert in de praktijk vaak teleurstellingen op. Er moet dus een heldere aanpak komen waardoor inwoners zich serieus gehoord voelen. Alleen met deze aangegeven aandachtspunten kan het IBOR de komende jaren tot een succes uitgroeien.

ChristenUnie is blij dat het IBOR na enkele keren uitstel eindelijk op de agenda staat. Goed dat het stuk voortbouwt op de lokale identiteit, met een link naar de Strategienota, en doorspekt is met allerhande maatregelen op het gebied van klimaat en biodiversiteit – hopelijk ook meer fruitbomen. Ook veiligheid is een belangrijke pijler, evenals de aanleg van meer rotondes en ovondes – waarover de ervaringen wisselend zijn – plus de aandacht voor gezond bewegen met prioritering, kunst in de openbare ruimte en inclusie: het VN-Gehandicaptenverdrag en een dementievriendelijke inrichting. Zo kan de pijler gezondheid aanleiding zijn om fietsers op alle rotondes voorrang te geven. Vanwaar de uitwerking per functioneel gebied? Een invuloefening voor de pijlers of de prioritering? Of worden alle oranje en rode smileys aangepakt? Bij de uitwerking staan twee pilots. Vreemd, want veel opgaven geschieden in de praktijk allang gebiedsgericht. Wat als de pilots niet

succesvol blijken te zijn? Pas na de uitwerking in maatregelen, planningen en aanpakken wordt het op capaciteit en geld gezet. Gaat dat wel lukken? Zo niet, dan is dit beleid (deels) onuitvoerbaar. Al vaker heeft de gemeenteraad duidelijk gemaakt iets te willen doen aan de wegenkwaliteit, maar elke keer lijken B&W de kern van die wens niet helemaal te begrijpen. De raadsbrief is logisch, maar er staan ook weer allerlei opmerkingen die vragen oproepen. Aan welke kaders wordt getoetst? Als dat alleen gebeurt aan de kaders in de Kadernota, zou dat een zwaktebod zijn. Wie heeft de zeven afwegingskaders voor planning en prioritering vastgesteld en hoe wordt dat gewogen? De raad gaat immers over het budget, maar zij heeft die kaders zelf niet meegegeven. De suggestie wordt gewekt alsof dat wel zo is. De ChristenUnie vindt dat, zeker na de motie 'Kwaliteitsniveau wegen', onfatsoenlijk. Kan het college een en ander iets verder uitwerken met een soort kader onder het IBOR?
Wakker Emmen oppert aan het IBOR de kwaliteitsniveaus op de diverse onderdelen te hangen, als richtlijn voor verdere uitwerking in uitvoeringsplannen.
ChristenUnie bevestigt dat dat precies haar vraag was. Maar dan moet dat ook gebeuren. Voorheen hield het college steeds de boot af met de mededeling dat de raad moest wachten op het IBOR met zijn integrale beleidskader. Maar daarin is de bedoelde motie nog steeds niet voldoende uitgewerkt.

D66 herkent nut en noodzaak van het IBOR en zijn centrale visie. De uitkomsten van de enquête bevestigen duidelijk de inzet op een leefbare, groene en gezonde gemeente. Het knelt wel in de uitvoering. Zaken als reclame in de openbare ruimte, bodemdaling, autoluwe gebieden, toestaan van nabijheid van ongezond eten en oliewinning stnan ver af van de beleidsambities. Verder is D66 groot voorstander van fietsers voorrang geven op rotondes. Hoe borgen B&W de daadwerkelijke naleving van het beleidsplan? Hoofdstuk 6 geeft een aanzet, maar die is te vrijblijvend. Een internetbericht en twee proefgebieden leiden niet tot de gewenste cultuurverandering bij de gemeente om dit tot een succes te maken. Elk toekomstig plan dat raakt aan de openbare ruimte, zou een verplichte IBOR-toets op hoofdlijnen moeten bevatten. Hoe wordt de raad duurzaam betrokken bij de implementatie en de uitkomsten van beide pilots? D66 benadrukt, mede op basis van de zienswijzen, dat participatie meer moet behelzen dan een informatiemarkt. De fractie kijkt uit naar de uitwerking van de kaders. Het onderhoud van de openbare ruimte is efficiënter aan te besteden en uit te voeren via meerjarige gunningen voor grotere gebieden aan grotere uitvoeringspartners, met slimme combinaties van werkzaamheden. In de afwegingskaders ontbreekt een minimaal onderhoudsniveau. De inzet bij wegen op de mate van gebruik en functie is logisch, maar voorkomen moet worden dat kleinere of minder gebruikte wegen tot onder het acceptabele niveau komen.

GroenLinks benoemt het directe impact van het IBOR op de inwoners: het gaat om onder meer de aantrekkelijkheid en veiligheid van hun leefomgeving. De fractie steunt de beleidsambities, maar die moeten ook waargemaakt worden in de uitvoering. Waardering voor de indieners van de zeven zienswijzen die van grote waarde zijn: zij zijn immers de beste ervaringsdeskundigheden. De zinvolle inbreng van het waterschap inzake over grondwaterbeheer ziet GroenLinks graag terug in het IBOR. Het signaal dat Emmen-Erfscheidenveen afgeeft, moet serieuzer genomen worden. Hoe leeft dit bij andere buurtschappen? Herkennen zij zich wel in dit beleid? Zo nee, wat kan de gemeente daaraan doen? De fractie ziet graag haar eerder gepresenteerde plan voor het Hondsrugmeer opgenomen worden, inclusief het aangrenzende bosgebied, dat bij uitstek invulling kan geven aan meerdere IBOR-doelen tegelijk: duurzaam, groen, aantrekkelijk, leefbaar, economische veerkrachtig en gezond bewegen. Goed dat de EMCO-groep als belangrijke partner structureel bij de uitvoering betrokken wordt, met aandacht voor de biodiversiteit in het maaibeleid. De algemene omschrijving van het beleidsthema (sociale) veiligheid blijft wat algemeen en vaag. GroenLinks houdt ook zorgen over de risico's, want niet elke plek leent zich voor maatregelen: dit vraagt een zorgvuldige afweging. Bij de belangrijke thema's inclusie en toegankelijkheid moeten de belangenorganisaties goed betrokken worden om een papieren werkelijkheid te voorkomen.

Hart voor Emmen betoogt dat dit IBOR zonder tanden geen dorp of wijk verandert. Elk jaar komt blauwalg steeds vroeger voor in waterplassen. Bij gezond, schoon en klimaatbestendig water hoort actieve doorstroming, maar ook zuurstofbeheer, slimme in- en uitlaten en een gebiedsgerichte aanpak met het waterschap via techniek, onderhoud en discipline. 'Vergroenen en verstening terugdringen' betekent meer schaduw, wadi's en boomkronen. Koelte en water moeten deel uitmaken van de basisinfrastructuur, niet als versiering. De vele invasieve exoten en dito inheemse planten staan niet in het IBOR: deze moet men in het belang van biodiversiteit voorkomen, snel signaleren en meteen aanpakken. Dus geen risicovolle flora in beplantingsplannen, maar hygiëne- en grondverzetprotocollen in de uitvoering en een meldpunt voor inwoners, waar de gemeente adequaat op reageert. Zorg voor schoon, afstromend water. Hoe minder nutriënten, hoe minder drijfgroen en hoe kleiner de kans op dichtgroei in plassen. Hart voor Emmen is geen voorstander van sturen op modaliteit (autoluw, fietsvriendelijk): mensen moeten daar vrij in zijn. Maar wil de gemeente toch sturen, dan moeten eerst de voorwaarden kloppen: 24/7 veilige fietsroutes, logische autorouting, werkende parkeeroplossingen en niet-uitgehold OV. De oudere stadswijken zijn niet ontworpen voor twee auto's per huishouden. Dus cluster parkeerterreinen waar dat kan, zorg voor maatwerk per wijk en laat het niet ten koste gaan van de groene longen. Veiligheid is de basis. Een onbegrensd niveau C voor alle wegen is te grof. De fractie pleit voor meer differentiatie. Hoofdwegen, schoolroutes en drukke fietsroutes moeten een veel hogere lat krijgen. Veiligheid is meer dan asfalt: het is ook ontwerpen en handhaven. Per project moet een overlastanalyse plaatsvinden, evenals boa-inzet, vandalismebestendige keuzes, verlichting op donkere plekken en waar nodig effectief handhaven. Er waren zeven zienswijzen: is dit stuk wel helder genoeg of zijn mensen niet goed meegenomen? Gelukkig zijn er hierop wel aanpassingen doorgevoerd. Wel moet er per wijk of dorp voor de start een participatieplan komen met ontwerpsessies aan de keukentafel en inbreng die zichtbaar terugkomt in ontwerpen: dát is een transparante bestuursstijl. Prima dat de uitvoering plaatsvindt binnen bestaande budgetten of reguliere besluiten. Elk jaar ziet Hart voor Emmen wel graag een voortgangsrapportage. Het raadsbesluit staat vol overwegingen. Het IBOR moet volgens het raadsbesluit eerst 'gewijzigd vastgesteld' worden, maar moet de raad het niet eerst vaststellen?
CDA stelt dat elk deelplan sowieso terugkomt in de raad. Waarom dan een voortgangsrapportage?
Hart voor Emmen hoort het CDA precies de bedoeling van zijn aandachtspunt aangeven.

50PLUS hoort van de andere fracties veel goede dingen waar de fractie zich in kan vinden. Zij onderschrijft de ambitie van een duurzame, groene en aantrekkelijke leefomgeving. Hoe wordt concreet geborgd dat de openbare ruimte toegankelijk blijft voor ouderen en mensen met een beperking? Hoe worden de inwoners en wijkorganisaties betrokken, ook zij die geen zienswijze hebben ingediend? Beleid is pas geslaagd als inwoners dit terugzien in hun directe omgeving. Hoe uitvoerbaar zijn de ambities binnen de beschikbare budgetten en capaciteit?

Reactie college
Wethouder J. Bos hoort veel instemmende geluiden vanuit de commissie. Maar veel dingen horen niet zonder meer thuis in het richtinggevende IBOR. Dat is namelijk de visie van waaruit beheersplannen, ontwerpen en aanbestedingen verder vormgegeven worden. Daarom worden functionele gebieden onderscheiden en niet streefcijfers, want niet elke wijk is hetzelfde. In plaats van gebieden op slot zetten is het IBOR bedoeld om te denken vanuit de visie, de toekomst en de opgaven en deze te vertalen naar uitvoering. Dus criteria zijn goed, maar die horen thuis in een ontwerp of beheersplan; zij vormen dan tegelijk een kader voor de raad om te monitoren.
ChristenUnie ziet dan de uitwerking naar functionele gebieden als een eerste uitwerking, niet als een beleidskader voor elke woonwijk.
Wethouder J. Bos beaamt dat. Het IBOR vertaalt thema's naar mijlpalen en dan naar gebieden. Per functioneel gebied zijn sommige thema-uitwerkingen makkelijker (groen) dan andere: geel is

moeilijker versus rood (‘niet aan beginnen’). Deze vertaling is richtinggevend, maar wordt niet helemaal vastgelegd. Pas in de uitvoering wordt een plan echt concreet gemaakt; daartoe kan in pilotvorm worden geoefend. Nu worden er ook al beheers- en uitvoeringsplannen en aanbestedingen gemaakt, daar is geen extra capaciteit voor nodig. Wel moeten zij meer gericht worden op de IBOR-thema’s, met het budget als kader. Geeft dat problemen, dan moet een plan vóór uitvoering worden bijgesteld of, indien te belangrijk, met extra kredietvoorstel aan de raad worden voorgelegd.
ChristenUnie hoopt dat een rode smiley geen aanleiding geeft om ‘er niet aan te beginnen’, maar juist als grote beleidsuitdaging wordt opgevat om wél aan het IBOR te voldoen.
Wethouder J. Bos zegt dat een rode smiley kan voorkomen bij bijvoorbeeld zware industrie op bestaande bedrijventerreinen. Is het nodig daar heel veel capaciteit en middelen tegenaan te zetten? Dus de context is van belang bij de vertaling.
Wethouder Jakobs verwacht deze week nog het onderzoeksrapport over Raadhuisplein-Oost en gaat de uitkomsten bestuderen. Alle verhardingen in woon- en verblijfsgebieden zijn geïnspecteerd, dus ook de voetpaden en erftoegangswegen. B&W vinden het een prima uitgangspunt dat 80% van alle wegen minimaal op C-niveau moet zijn en blijven. Immers, het handhaven van A-niveau (vlak na aanleg van een nieuwe weg) vraagt veel extra beschikbare middelen en capaciteit.
D66 begrijpt dat dit een collegestandpunt is, maar wijkt dit niet af van het vigerende beleid?
Wethouder Jakobs bevestigt dit als collegestandpunt. Na de meerdere updates van de afgelopen jaren zit op dit moment al 77% van alle wegen op C-niveau. Maar daar de toepasselijke CDA-motie al enkele jaren oud is, willen B&W genoemd niveau graag op 80% krijgen én houden.
VVD stelt vast dat 77% al zeer dicht bij 80% ligt. De fractie opteert daarom als ambitie een extra stap te zetten naar B-niveau voor alle wegen.
Wethouder Jakobs antwoordt dat de VVD daartoe een voorstel kan indienen, maar dat heeft wel gevolgen qua middelen en capaciteit voor beheers- en uitvoeringsplannen en aanbestedingen. Het beleid gaat uit van 80% van alle wegen op minimaal C-niveau.
ChristenUnie is niet helemaal duidelijk hoe deze toezegging past in eerdere uitspraken over maatwerk per wijk en functionele gebieden.
Wethouder J. Bos definieert het IBOR als een integraal strategisch plan, zonder kwaliteitsniveaus of andere streefcijfers. De wens van de raad is een bepaald kwaliteitsniveau voor wegenonderhoud. Het is prima voor het college om dat bij uitzondering zo vast te stellen en uit te werken voor dat onderdeel. Maar feitelijke opname van overige kengetallen en streefcijfers in het IBOR zou leiden tot allerlei sectorale uitwerkingen, terwijl de kracht van dit plan juist integratie is.
Wethouder Jakobs vult nog aan dat alle EOP’s via een enquête bij het IBOR zijn betrokken.

Tweede termijn
Wakker Emmen weet dat in Drenthe eigen provinciebeleid hanteert over de voorrang voor fietsers op rotondes, dat afwijkt van landelijk. De raad moet controleren of alles goed wordt uitgevoerd. De vertaling van beleid geschiedt altijd in cijfers op alle vlakken. Krijgt de raad periodiek een kort voortgangsverslag als check? Wellicht kunnen B&W daartoe kaders ontwikkelen met kengetallen.
ChristenUnie pleitte niet zozeer voor voorrang voor fietsers op rotondes, maar dat zou als voorbeeld een logisch gevolg zijn van het STOMP-principe.
Wakker Emmen weet dat in Leiden en Haarlem voorrang voor fietsers op alle rotondes geldt binnen 5 meter afstand: dit is een verademing.
D66 weet dat Midden-Drenthe wél voorrang voor fietsers op rotondes hanteert. Een gemeente kan dus wel degelijk afwijken van provinciaal beleid.

PvdA informeert of de voetpaden meegenomen worden in de 80%-norm voor C-wegenkwaliteit.

CDA is blij met de toezegging van B&W om in te zetten op 80% op C-niveau voor alle wegtypes in de uitvoering en niet in het IBOR zelf. Het CDA kan de kaders en richtlijnen in het IBOR omarmen.

Tegelijk omvat dit plan niet de financiën of capaciteit. Creëert de raad zo niet haar eigen toekomstige teleurstelling, omdat de uitvoering meestal niet haalbaar is binnen de kaders?

VVD kan zich in grote lijnen vinden in het IBOR. Wel blijft men zorgen houden over de wegenkwaliteit en men komt hier bij de Begroting graag op terug.

Voor de **ChristenUnie** blijft de uitwerking in andere plannen dan wegenonderhoud wat hangen. Die volgt later nog in de uitwerking, maar bijvoorbeeld bij het Beleidsplan Sociaal Domein wacht de raad daar ook nog steeds op. Is dat bij het IBOR op afzienbare termijn mogelijk? Daarin lopen twee zaken niet helemaal synchroon. Het IBOR heeft als doel toekomstbestendige openbare ruimte die groen, schoon, heel en veilig is. Maar in de centrale visie – werken aan een gezonde, prettige, veilige inclusieve en toekomstbestendige leefomgeving – komt groen niet voor. Anderzijds, gezond en inclusief staan niet in de doelstellingen en de vijf pijlers hanteren nog weer andere termen. Dat maakt het koppelen van visie, doelstellingen en uitvoering wat ingewikkeld. Zo kan de raad niet toetsen op criteria. Is het mogelijk dat alsnog beter op elkaar aan te laten sluiten? Het college hoort een wat aarzelende instemming om het kwaliteitsniveau wegen nader uit te werken, maar kan men dat dan ook aan de raad doen toekomen?

Reactie college
Wethouder J. Bos hoort meerdere oproepen om cijfers en criteria om te toetsen door de raad. Een terechte oproep vanuit haar controlerende functie. De heer Bos is bereid in het college te bespreken of de raad jaarlijks een terugkoppeling kan krijgen hoe en in welke aanbestedingen, beheers- en uitvoeringsplannen het IBOR uitgevoerd is, indachtig eerdere ervaringen bij ander beleid.
CDA informeert of het niet slimmer is om die terugkoppeling per project te doen.
Wethouder J. Bos is bang dat de raad dan overspoeld wordt met informatie. De vraag is ook in hoeverre kleine plannen als bankjes in het Rensenpark nog een-op-een te matchen zijn met het IBOR. Dat is bij aanbestedingen beter te doen, maar hoe dan ook is het overzichtelijker voor de raad om eens per jaar een wat bredere evaluatie te houden. Dit wordt nog gesondeerd in het college en men zal de voorgestelde werkwijze nog aan de raad laten weten vóór aankomende raadsvergadering. Of de raad met financiële kaders haar eigen teleurstelling creëert? Dit zijn gewoon de kaders en daarbinnen moet de gemeente opereren, ook de komende jaren. Wel wordt er gerichter gestuurd op de integrale IBOR-doelen. De termen in visie, doelen en uitvoering wijken inderdaad af, maar dat blijft ook zo. Immers, dat de integrale werkelijkheid platgeslagen wordt, is inherent aan een integrale visie als het IBOR.
Wethouder Jakobs vult aan dat de 80% op C-niveau voor alle verhardingen geldt. Op de meeste rotondes in de gemeente Emmen ligt aan één zijde een fietspad. Dat maakt voorrang voor fietsers juist gevaarlijk. Per brief in juni jl. is de raad geïnformeerd over de onderhoudsachterstand. In kwartaal 1 van 2026 komt het college met een gerichte aanpak en de eerste resultaten van de nieuwe inkoopstrategie. Later dat jaar worden de zichtbare eerste verbeteringen verwacht. Vanaf 2020 is vier jaren lang 8 miljoen beschikbaar gesteld; hiervan is nu in totaal ongeveer 17 miljoen over.
ChristenUnie memoreert dat de raad serieus de wegenkwaliteit heeft aangekaart met duidelijke afwegingskaders. Dat hebben B&W vooruitgeschoven naar dit IBOR en de brief uit juni, maar daarin staan niet de afwegingskaders van de raad zelf. In dit debat vraagt de commissie om nog meer uitwerking, naast het IBOR als strategische kapstok. Eens per jaar een terugkoppeling voelt nog niet als rechtdoen aan de zwaarte die de raad aan wegenkwaliteit hecht. Kan het college daar meer inhoud aan geven, bijvoorbeeld in een uitwerking van het kader wegenonderhoud?
Wethouder Jakobs zegt toe, ook dit in B&W te sonderen en hier bij de raad op terug te komen.
ChristenUnie gaat werken aan een motie of amendement om dit zelf te regelen.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat.

7. Bespreken A-stukken: n.v.t.

8. Onderwerpen ter bespreking: n.v.t.

9. Vaststellen verslag vorige vergadering

9A. Vaststellen notulen raadscommissie Wonen & Ruimte van 12 mei 2025

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat de notulen van 12 mei 2025 ongewijzigd worden goedgekeurd, onder dankzegging aan de notulist.

10. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium

D66 vraagt bij stuk 10N of het regenboogpad hierbij wordt meegenomen, omdat dit aan onderhoud toe is.
Wethouder Jakobs bevestigt dat, maar alleen voor de witte (zebra)strepen op dat pad.

D66 wil graag de stukken 10A, 10D en mogelijk 10N agenderen voor een volgende commissie, de motivering volgt.
50PLUS wil graag de stukken 10I en 10N agenderen, de motivering volgt.
Hart voor Emmen wil graag stuk 10G agenderen, de motivering volgt.

Voorzitter Wittendorp wijst erop dat die motiveringen uiterlijk maandag 22 september om 12.00 uur bij de griffie binnen moeten zijn.

11. Sluiting

Voorzitter Wittendorp sluit de vergadering om 22.43 uur onder dankzegging.